

TARTALOM.

I. Nagyobb közlemények:

A füzet száma.

- 1.) Lapunk célja és iránya I.
V. Sárffy Ignác:
- 2.) A fényképezésről népszerű előadásban . I.—IV. VI. VIII. XI.
Veress Ferencz:
Gyakorlati fényképezés:
3.) I. Tapasztalatok a „nedves kezelés“ körül . I.—IV. VII. X.—XII.
- 4.) II. Tapasztalatok a „száraz kezelés“ körül II. IV. VI. IX.
- 5.) A gyakorlati photochemikáról II. IV. VII. IX. XI. XII.
- 6.) Megnyitó beszéd III. IV. VI. VII.
- 7.) Egyetemi beszéd VIII.
- 8.) Legújabb előhaladás a fényk. terén. (Melléklet.) IV.
Két új fényképezési találmány:
9.) I. A fényképező puská V. VI.
- 10.) II. Arnyékképek fényk. úton készítve . VI.
- 11.) Az „acternat“ vagyis az örök előidéző IV. V.
- 12.) Az „acternat“ mint titkos szer stb. X.
- 13.) Fényképezési álmokképek. (Tárczamelléklet.)
- 14.) Beszámolómk és lapunk jövő évi programja XII.
- 15.) A száraz eljárás egy új módja XI.
- 16.) Obernetter emulsiója és egy fényk. pályázat XII.
Botár Imre:
- 17.) A híres Kroh-féle gyors levételről II.
Papp Albert:
- 18.) Az oláhországi fényképezésről III.
Molnár István:
- 19.) Az utazó fényképezésekről IV.
Rupprecht Mihály:
- 20.) A közönség fényképezési izlése stb. V.
Takácsi S.—A.—R.:
- 21.) Lesz-e egyesületünk? V.
- 22.) A rajzoló és chemikus fényképész VII.
- 23.) A fényképezés elszaporodása stb. VIII.
Rottmann Farkas:
- 24.) Rajz, füstés vagy chemia? VI.
- 25.) A pigmentképről IX.
- 26.) Tapasztalataim a colloidium és egyebek körül X.
- 27.) Észrevételek Takácsi úr nézeteire XII.

A füzet száma.

Veszprémi A.—r.:

- 28.) A photocheramika, mint új iparág X. XI.
Ifj. Váncza Mihály:
- 29.) Nyílt levél Magyarországi fényképészeihez XII.
- 30.) A fényképezés egyesületeiről XII.

II. Kisebb közlemények.

- 1.) A legelső fényképek. (D—ó D.) I.
- 2.) Levél a szerkesztőhöz. (Molnár I.) I.
- 3.) Szemelvény a hozzánk intézett levelekből. II. III. VI.
- 4.) Ingyen-rovat. (Ajánkozás, eladás stb.) II. VI. VIII. X.
- 5.) Félhívás előfizetésre VI.
- 6.) A színészek fényképei (D. D.) IX.
- 7.) Adatok a Kroh-ügyhöz. (Rottmann F.) IX.
- 8.) A trieszti kiállítás fényk. osztályáról. (Kozmata F.) X.
- 9.) A szerkesztő izenetei I.—XII.
- 10.) Az emulsió kimosásáról. (Debreczeni K.) XI.

III. Szemelvények a külf. szaklapokból.

- 1.) Különös fényképezés. I.
- 2.) A hevithető simító gép használatáról II.
- 3.) Az emulsiós lemezek megfagyalásáról III.
- 4.) Az emulsió-szűrőről. IV.
- 5.) A berlini fényk. egyesület évi jelentése VI.
- 6.) Új higanycyan-erősítő. VI.
- 7.) Állítás, világítás és összehangzás. VII.
- 8.) Beszélgetés a fényképezésről. VIII.
- 9.) A párizsi iparműkiállítás. IX.
- 10.) A photo-electograph IX.
- 11.) A liliput-apparatus. IX.
- 12.) Egy főtámasztó önéletrajza XI.

IV. Vegyes közlemények.

A bpesti könyvkiadó	IV.
A csoportkép ügye	VIII. X.
Add meg a szerkesztők	IX.
Adomák	III.
A hazai fényképezés	I. III. XII.
A fényk. philosophiája	X.
A Kroh-ügy	VI.
A kísértet	II.
A molnár és a fényképész	X.
A trieszti kiállítás	VIII.
Botár Imre	XII.
Cetevajo és a fényképész	IX.

Correctorunk	IV. VI. IX.	Mellékletül	I. IV. IX.
Divald Károly	II. V.	Mi a fényképészet?	I.
Élelmes fényképés	VII. XII.	Mikor az ember	IV.
Elszólta magát	VII.	Mutatványul	I.
Fényk. holdvilágnál	VI.	Német bogáncskóró	IV.
Fényk.-e vagy fényírdász?	I.	Ódonság	IV.
Főntebbi hírünkkel	I.	Pályázat	V.
Furcsa pörszet	X.	Rupprecht M.	IX.
Haladunk	VIII.	Steinheil és fia	IV.
Hibakiigazítás	III. XI.	Tájékozásul	II.
Igazmondás nem.	II.	Új törvény	XII.
Kérdés	I.	Varázsfényképek	VIII.
Kérelem	III.	Vegyteni Lapok	X.
Knebel Ferencz	V.	Veszprémi S.	III.
Legras A.	VI.	Vörös K.	VIII.
Martin Antal	IX.	XIII.Leo papát	VI.
Második Kroh	IV.		

A borítékon előfizetőink névsora, eladásra stbire vonatkozó kis hirdetések, ezeken kívül a hazai fényképészek, fényképésznők stb. névsora és a rendes hirdetések jelentek meg. A lap V. füzetéhez egy fénynyomat, a X.-hez pedig egy nagyobb fénykép volt mellékelve.

FÉNYKÉPÉSZETI LAPOK.

HAVI KÖZLÖNY.

T A R T A L O M.

Lapunk célja és iránya
Népszerű fényképezet. V. Sárffy Ignácztól.
Gyakorlati fényképezet: Tapasztalatok a
„nedves kezelés“ körül. Veress Ferencztől.
A legelső fényképek. Közli D—ó D.

Vegyesek.
A szerkesztő izenetei.
A borítékon: Levél a szerkesztőhöz Mol-
nár Istvántól. — Előfizetőink névsora.]— Hir-
detések.

LAPUNK CÉLJA ÉS IRÁNYA!

Épen olyan félve nyultunk a tollhoz, midőn fölhívásunkat megírni akartuk, mint a fényképész apparatusához, midőn ködös és borús időben jó képet akar készíteni. Ez fél attól, hogy munka kárba vész, mi pedig tartottunk, hogy törekvésünk támogatást, fölkarolást nem fog nyerni. Aggodalmunk nem is volt alaptalan.

„Korai még a magyar fényképészeknek a szaklap; nem érett még az eszme, kár lenne idő előtt megérlelni azt.“ Ily véleményt hallottunk többek szájából s ez aggasztólag hatott ránk. Nagy Széchenyink azt mondá, midőn terveit először nem sikerültek: „Nálunk mindent a második lépésben kell kezdeni!“ Mi megtettük ezt a második lépést, nem riasztott vissza tőle az, hogy az először kilépő e l e s e t t. Tudva van ugyanis, hogy ezelőtt 8—10 évvel

már egy budapesti s még ma is élő fényképész szintén meg akart indítani egy szakközlönyt; ki is adta az első számot, de többet nem láttunk. Ennek a lapnak születésére és halálára vonatkozó körülmények latolgatása nem tartozik ide, (a krónika pedig hallgat arról, hogy mi lett az előfizetési pénzekkel) csakis azért hoztuk föl, mert többen úgy tekinték vállalatunkat, mint az első lépést. Annyi azonban tény, hogy ennek kora halála nagyon sokat elriasztott a mi vállalatunktól is.

Átküzdve az aggasztó napokat, lapunk a jelen első számmal megindult. Nagyon körültekintők voltunk, midőn közlönyünk születése vagy halva-születése fölött határoztunk, de megindítottuk, s ezzel a hazai fényképészek egy k i s részének munkásaivá lettünk. Rajtunk nem is fog mulni, hogy megtegyük mindazt, mi által olvasóink érdekeit fölkarolhatjuk. Egy fényképész a mai társadalom kebelében nagyon szép állást nyert,

érintkezik mindenkivel, a fejedelmektől kezdve le az utolsó szegényig. Korunk haladtával azonban követelmények állanak elő, melyeknek megfelelni tartoznak; vannak kötelességei egy jó fényképésznek, melyeket már maga a tisztos állás is elének szab. Ha volna egy mérték, melylyel az iparművészetünk szolgálatába állók garantiát nyújtanának arra, hogy becsülettel megállják helyüket a társadalomban, talán már régen volna szakközlönyünk. Sajnos azonban, hogy a mi iparművészetünk érdekében nem tettek eddig semmit, mi pedig gyámolítás nélkül nem boldogulhatunk. Láthatják tehát olvasóink, hogy nekünk először is állást kell kivívniunk számunkra; el kell ismertetniünk a közönséggel, hogy méltók vagyunk többre, mint az egyszerű „iparos“ névre; a mi foglalkozásunk a tudományjal jár karöltve, s ebből kifolyólag nem tartozhatunk az alsóbb rendű mesteremberek közé, szebb tér az, melyet számunkra a természettudomány kijelölt, mint ezeké. Csak-hogy, midőn a minket megillető tisztos állást vindikáljuk, meg is kell felelnünk annak a sokoldalú követelményekkel szemben, mert a mely fényképész nem fordítja tehetségét a hiányok és bézagos előkészültség kipótlására, az nem is léphet jogosan arra a polczra, melyet az érdemesek elfoglalnak. Ime mi lapunkkal segíteni akarjuk fényképészeinket abban a törekvésben, hogy erre a társadalomban számunkra kijelölt díszes

térre léphessenek. A természettudományoknak nagy mértékben való előhaladása határozottan követeli, hogy a korral haladjunk; minden egyes fontos találmány lépcső arra, hogy mi is magasabbra emelkedjünk. Nagyon természetes azonban, hogy nekünk is, mint minden új vállalatnak, balítéletekkel kell küzdenünk. Le kell győznünk azt a megcsontosodott gépies munkavégzést, mely nagyon sok fényképésznél, főleg a segédeknel irányadó volt eddig. Hányan voltak azonban, kik ebbeli törekvésünkre boszusan dobták félre fölhívásunkat?! „A mit tudok, az nekem elég!“ — ez volt tömérdek fényképész válasza a mi hangoztatott irányunkra!

Vannak olyan német ajkú fényképészek, kik a magyar kenyeret szelve, iparművészetünk emelésére szintén sietnek meghozni az áldozatot. Többen vannak, kik — habár németül vagy tört magyarsággal — de kifejezték abbéli óhaj-tásukat előttünk, hogy vajha karolnák föl sokan szerény vállalatunkat, mely által díszes társadalmi osztálylyá akarjuk magunkat fölkuzdeni. — Szégyenelbetik azonban magukat e törekvő idegenekkel szemben azok a magyar fényképészek, kik előre kimondották balítéletüket: „Megélünk mi magyar lap nélkül is, mert míg ezért fizetni kell, addig Bécsből ingyen kapunk ilyet.“

Sokat, nagyon sokat elmondhatnánk ilyen szomorú jelenségről, s mikor azt mondtuk főntebb, hogy balítéletekkel

kell megkülzdentünk, értettük mind-
 azt, a mit elmondani egy magyar
 embernek fájna. Lassankint majd
 belenyulunk a darázsfészekbe any-
 nyival is inkább, mert néhány ne-
 mes érzelmű fényképés megigérte
 támogatását.

Kibocsátott föl hívásunkban rö-
 viden vázolt irányunk a sajtó he-
 lyeslésével találkozott; kötelessé-
 günk tehát most újlag rámutatni
 a térre, melyen dolgozni akarunk.

1) A fényképezést egész ter-
 jedelmében, minden ágában fel-
 öleljük s az újabb vívmányokat
 szemmel tartva, egy terjedelmes
 cikket adunk „Népsz. r. ú
 fényképészet“ cz. alatt.

A mint láthatják olvasóink, ezt
V. Sárffy Ignác gymn. ta-
 nár tollából már jelen számunk-
 ban meg is kezdtük. E munka
 körülbelöl egész éven át első cik-
 ktnket fogja adni. Különös cé-
 lunk pedig ezzel az, hogy segé-
 deinket segítsük abban a tárgy-
 ban, melyet ők iparműiskolánk
 hiányában föl nem dolgozhattak.

(Milyen lehet azonban rájuk vo-
 natkozólag reményünk, elmondjuk
 alább.) E cikkel olyan köny-
 vet adunk, mely kellő felvilágo-
 sítással szolgál a rendes fényké-
 pezésről. Be kell hatolnunk a pho-
 tographia lényegébe, érteni kell
 annak százaléle fogását, apró rész-
 leteit, kicsinek látszó, de mégis
 rendkívül fontos pontjait, a jelen-
 ségeket s ezeknek okait, az egyes
 eljárások minőségét stb. Ezt akar-
 ja elősegíteni a „Népsz. fényk.“

2) Még a német ajkú fényké-
 pések közt is vannak olyanok,

kik örömmel fogadták a megal-
 kotásra váró egyesület eszméjét;
 annál többen tették ezt a magya-
 rok közül. „Régi vágyunk az már
 tek. szerk. úr, hogy mi is legyünk
 egy társulat tagjai és ne tekint-
 sen bennünket a nagy közönség
 kóborló cigányoknak vagy házaló
 zsidóknak“ — írja egy nemes
 gondolkodású fényképész hozzánk
 intézett soraiban. Nagy munka vár
 tehát ránk akkor, midőn eszme-
 cserék útján létre akarjuk hozni
 a hazai fényképészek országos
 egyesületét. E tekintetben mi activ
 szereplésünk mellett közbenjárók
 is óhajunk lenni, mert számítunk
 arra, hogy fognak akadni olya-
 nok, kik szintén fölveszik a tollat,
 hogy szóljanak e czélból lapunk-
 ban. Bármily egyszerűen nyilat-
 kozzék is valaki, szívesen fölvesz-
 ztük sorait, főleg, ha magvas tar-
 talmúak.

3) Czélunk továbbá iparművé-
 szetünk haladását azzal is előmoz-
 dítani, hogy az úgynevezett emul-
 sio-féle kezelést részletesen tár-
 gyaljuk, mert ez gyöngé oldala
 még tehetségese b fényképészeink-
 nek is s ennek oka az, hogy a
 külföldi útasítások nyomán készí-
 tett lemezek nem mindig jók.

„Alig várom már, hogy olvashas-
 sam uraságod cikkét a gelatin-
 emulsióról. Meghozattam ugyan
 Edernek erre vonatkozó munkáját,
 de ebből vajmi keveset tanultam,
 mert az apró bajokban nem ad
 tanácsot“ — írja egy másik fény-
 képész. Tapasztalataink segítsé-
 gével nyújtunk erről is egy ter-
 jedelmes cikket, melyben meg

fogják találni olvasóink az ide tartozó eljárását egész lényegében.

4) A külföldi mozzanatok- és találmányokról sem feledkezünk meg, sőt e tekintetben nevezetes célunk van. Ha valami újat produkálnak mi megteesszük a próbát ebből, ha kell módosítjuk is az eljárást. Ezzel elérjük azt, hogy olvasóink nem lesznek kénytelenek költséges kísérleteket tenni, mert ha valóban érdemes a találmány a fölkarolásra, leírjuk kísérleteink menetét, apró részeit s ennek nyomán dolgozhatnak mindenki. Megmentjük a költségektől olvasóinkat s biztos útmutatást nyújtunk, melynek szemmel tartása mellett lehetetlen a tévedés.

5) Helyet adunk hazánk azon iparosai, gyárosai és intézetei ajánlásának, kik a fényképezéshez szükséges anyagokat eladni óhajtják. Valóban botrányossá kezd már válni a külföldiek túlsúlyra emelkedése az ipartárgyakkal, lehetetlennek látszik velük szemben a hazai fényk. ipar fölemelése. Száz ezreket küldöttünk eddig külföldre évenként a munkánkhoz szükséges szerekért és anyagokért, sőt egyes gazdag külföldi cégtől gorombaságot is kellett tapasztalnunk, ha magyarul irtunk; de ha egyetértenek velünk hazánk fényképészei, úgy a mi lapunk lesz az a fegyver, melylyel harcolni fogunk az e nemű iparnak hazánkban való terjesztése mellett.

6) Közlünk tervezeteket egy szakiskoláról; adunk cikkeket a fényképezésről, mint tudományról és művészetéről, társadalmi életünk-

ben való hatalmas szerepléséről, jövőjéről; rajzolni fogjuk ennek egyes kiváló részét, mely által t. i. nemcsak az alakok levételére, hanem másra is fölhasználhatjuk azt; ismertettünk egyes külföldi szakmunkákat stb.

Most pedig lapunk rovatáról adunk számot.

Első cikkünket mindig a fényképészet elméleti köréből vesszük, egyelőre a „épsz. Nfényk.“ tölti be a helyet, azután pedig valószínűleg a fényképészet feltalálásáról nyújtunk egy dolgozatot.

Második rovatunk a gyakorlati fényképészetnek van szentelve és pedig egyelőre két cikkben; az első a nedves, a második a száraz kezelés körül szerzett tapasztalatokat fogja tárgyalni. Ezek közlése után mást öleltünk fel, de e rovat mindig a gyakorlati részé leend.

Harmadik rovatunkat — melyet most még nem töltöttünk be — a külföldi mozzanatoknak, találmányoknak, azok bírálásának tartjuk, tehát fordításokból vagy idegen nyelven írt cikkek bírálásából fog állani.

A „Vegyesek“ben híreket, esetleg a segédek és a mesterek ajánlásait fogjuk közzétenni, de soha olyant fel nem öleltünk, mi ne váгна olvasóink érdekébe. Jelen számunkban eléggé látható e rovat tárgya.

A mi pedig a szerkesztő ize-neteit illeti, ezek közé iktatjuk válaszainkat a lap ügyeire vonatkozólag. Van azonban fontosabb célunk is e rovatall. Bárki és

bármiben fordul hozzánk (értve a fény. széles körét) szívesen válaszolunk. Akár főnnakadásait mondja el valaki, akár valami bajban, akár pedig valaminek megóvására, előállítására stbre nézve kér tanácsot, itt találja meg a választ, mely másoknak is irányadóul szolgálhat.

A boríték céljáról és tartalmáról másutt szólunk.

Láthatják tehát olvasóink, hogy mi nem követjük azok fogásait, kik eget-földet ígérnek, jutalmakat, kedvezményeket, képeket, stb. nem, mi csak azt ígérjük, a mit teljesíthetünk: szaklapot nyújtunk, mely irodalmi értékkel bírva, minden tekintetben igyekezni fog a hézagot pótolni, a hiányokat kiegészíteni s a fényképezést hazánkban is emelni!

Ha csak 300 előfizetők is volna csinosabb alakú és terjedesebb lapot nyújtanánk, mert ebben az esetben nekünk sem kerülne oly tetemes áldozatba a lap fentartása; de erre gondolai sem merünk, mert ha olyan nagy magyar városok mint Debreczen, Arad, Szeged, Sz.-Fehérvár stb. nem pártolják ez egyetlen magyar fényk. lapot, akkor mit várjunk Brassó-, vagy Pozsonytól?

Nagyon sok idegen segéd van hazánkban, talán több is mint magyar s ez szomorú jelenség, de még elkeserítőbb az, hogy nem látunk nemes törekvést s mi szülötteinkben sem. Segédeink $\frac{2}{3}$ része kontár munkás, ezt tudjuk tapasztalásból. Már most következtessen az olvasó ezek tudomány-

szomjára abból, hogy a 400 segéd közül (nehány budapestit kivéve) egyetlen egy sem szegődött zászlónk alá! Vidékiegy sincs! Ha így, akkor selejtes marad továbbra is a segédek munkája, mert tanulni nem óhajtanak. S ezzel nagyon szomorú jelenséget konstatáltunk, mert a jövő nemzedék gyöngé tehetségű munkásait látjuk bennük magunk előtt. Mi azonban e nehányért is dolgok s talán majd idővel kedvet kapnak a többiek is a tanuláshoz.

Utazó fényképészt 30-at nevezhetnék meg, róluk azonban csak annyit tudunk, hogy élnek!

Legyenek meggyőződve t. olvasóink arról, hogy mi tisztán iparművészettünk érdekében dolgozunk minden haszon nélkül, mert ki tudjuk mutatni, hogy mi többet áldozunk lapunkra, mint a mennyit az előfizetésekéből eddig kapunk.

Jónak látta tájékozásul ezeket előrebocsátani a

„Fényképeszeti Lapok” szerkesztősége.

A fényképezésről népszerű előadásban..

I.

Előszó.

Korunk a természettudományok elterjedésének korszaka. A politikai napi kérdések mellett hírlapjainknak majd mindegyikében találunk egy egy újabb gép, természettudományi eszköz-, vegytani kísérletről s más hasonló találmányokról ismertetést. Míg azelőtt az ugynevezett „felolvasásokon” is jobbra csak közgazdasági s ezekhez ha-

sonló egyéb ismeretterjesztő kérdések fejtegetettek s csak ritkábban fordult egyik-másik kevésbé ismert természettudományi kérdés a szőnyegen, manapság már határozottan divatá vált a tudományok mezején ezzel tölteni be minden űrt, ezt vitatni, ezt ismertetni, ezt fejtegetni. S méltán. Századunk a realismus kora s ebből kifolyólag többé nem elvont elméletek, de gyakorlati igazságok tetetnek kérdés tárgyává, nem a lelki működések változataira, a hitre vallásra, tétetik hivatkozás, hanem igenis arra, miként lehet minél gyakorlatibbá tenni az életet. Minden tünemény, a mi csak a természet körében előfordul, azonnal megragadtatik s egy, az élet szűkségekre azonnal alkalmazható eszközzé tétetik. Így lőn keletkezésük lassu, fokozatos fejlődés után a gőz, villam-, delej, lég-, fény-, hang-, s több efféléken alapuló készülékeknek. Edison napról napra újabb csodás találmánnyal lepi meg az emberiséget a villamosság terén. A minek azelőtt neve is csodálatosan hangzott volna, lehetővé vált a távolban állókkal való közlése a telephón által, sőt arra a képtelenségnek látszó eredményre is eljutottunk, hogy a hang, az emberi és állati hang, szó, ének a késő időkre is eltehető, megőrizhető, feleleveníthető szintén a villanyosságon alapuló egy eszköz: a phonograph segítségével. Ugyancsak ezen alapezik a sokszorosan veszélyes olajgáz és kőolaj világítás helyettesítése a sokkal szebb, veszélytelenebb s olcsóbb villanyfény által. Vagy szóljak-e a gőz, delej és víz felhasználásával keletkező gépekről? Csodának tekintendők ezek mindegyikét, s bizonyára annak vélnék azt őseink — ha nem volna a korszak annyira szellemileg felvilágosodott, hogy ezeknek mindenikében, mint okozatban, nem találná fel természetes úton s természetesnek az előidéző okokat is.

Minden egyes természeti tünemény hatalma alá hajtott és felhasznál az ember. Rabszolgájává tette mindegyiket. A gőzt ezertféle gépeink alkalmazásában látjuk, a villanyt az említettem készü-

lékekben, a hőt a delejt physical készüléceink több változatában látjuk. Ha így az okozó ember hasznát tudja venni mindannak, a mi jelentkezik a természetben, csoda-e, ha a természet egyik legnagyobb éftető elemét, a n a p f e n y t is kölesön kérte s felhasználta nemcsak a rővények táplálására, világosságra, és a meleg előidézésére, hanem egyszersemind az írásra. Így jött létre lassu tapozatódzó fejlődés után a fényírás, vagy a mint görögösen nevezni szokták, a p h o t a g r a p h i a.

Ennek ismertetése lesz jelen értekezésünk tárgya.

A fénykép írás, mint tudjuk, nem egyéb, mint a fény felhasználásával a természet tárgyait a k e m b e r e k a r e k é p é n e k h ű l e m á s o l á s a. — Fejlődésében oly lassu, nyomról-nyomra tapogató volt, mint bármely más természeti találmány s csak oly kicsinyes okra vezethető vissza származásában mint a többiek. Sokszorosan elismert tény, hogy a legkisebb okok fejlesztik, gyakran a legfontosabb következményeket. Majd minden természettudományi találmány ily kicsinyes alapokra vezethető vissza. A gőz erejének első megfigyelőjét tüzhelyének egy lefödött csuporja tette figyelmesessé, melyben víz forrott; a villanyosság megismerését egy békacombnak köszönjük. A biborfestésbe egy pásztor kutya vezetett s az üveg feltalálását, néhány drb homokkő égése eszközölte. Így minden. Így a fényírók is, melynek legelső kezdetétől azt tekinthetjük, hogy már régi vegyészek, az ugynevezett alchimisták észre vették, hogy az ezüstnek egy elemmel, a halvaggal való vegyülete a napfényének kitéve m e g f e k e t e d i k. Közöséges neven e vegyületet ezüst-halvagnak hívjuk s hasznalatát háztartásainkban is eléggé látjuk a fehér-ruhák jelzéseinél. Az ugynevezett jelző tinta nem egyéb mint feloldott ezüst-halvag. Ha ezzel fehérneműnkbe a kívánt jeleket beirtuk s a világosság hatásának kitevőszük, jól látjuk, hogy a szürke szintű tinta csakbamar bogárfeketévé s együt-

tal kimoszhatlanná is lesz. Ime, ez az alapja a fényképezésnek. E nyomokat lassu fejlődéssel, találgatva, folyton kísérletezve újabb és újabb eredményekre jutva fejlesztették boszu időkön át a vegyészek, kik közül elég legyen említenem: Scheele, Davyt, Nipce-t s legkivált Daguerre-t ki már egészen sikerült, és elődjeit messze túlhaladó képeket készített.

Evtizek lassu menete kellett ahhoz, míg eljutott a fényírás arra a pontzra, hol jelenleg áll. Mint Guttenberg a nyomtatás feltalálásával csak lassacsokán, mindig tökéletesebb alakban hatadt s utoljára elért oda, hogy szétrakható betűi számára felállíthatta az első sajtót: ugy a fényírás e fejlesztői sem adhattak egyszerre bevégzett találmányt. Korántsem rendelkeztek olyan tudományos apparatussal s bizton számító alappal, mint a mai kor Edisona. Különösen nem, mert akkor még a természettudomány s legkivált a vegytan vajmi böcsőjében volt még.

Nem tehették egyszerre művészeté, a mi jelenleg a fényírás. Igazán az!

Pedig legtöbbször a fényképészek, leginkább pedig a laikusok közül maig sem tekintik művészetnek a fényírást. Sokak előtt az egyszerűen mesterség; mechanikai alkalmazása a gépnek, hol nem az ember, hanem csak a gép dolgozik, az végzi kötelességét a nélkül, hogy abba az ember esze lényegesen befolyt. Csak eszköz az ember, mely megindítja, szabályozza, vagy megszünteti a phytical készütlék működését.

Mind csalódnak. S lesz alkalmuk a tisztelt olvasóknak találkozniok e hasábkon avatottak tollával irt abbeli megvitatásoknak, hogy igenis a fényképészek ép úgy kell dolgozniuk esz é v el a kép előállításában, mint kell a festőnek képje megalkotásában s nem pusztán kezeivel. Az a különbség csak a kettő között, hogy itt az eszme adva van, csak aztán az eszmét kell tudni eszményileg ki is dolgozni.

Mai álláspontján a fényírás igenis művészet. S lassankint e téren is ép ugy kezdenek kimagaslani egyes nevek, mint feltűntek egykoron festők és szobrászok egyaránt.

Sokat lehetne még erről s a fényírás körébe tartozó ily dolgokról elmondani, ha egyáltalában ez értekezésnek az volna a célja, hogy ilyenekkel foglalkozzék.

E semmi igényekkel föllépni nem akaró sorok célja egészen más.

Az: hogy lehetőleg egyszerűen kerülve minden tudományoskodást, elméletét vázlatát adja magának a fénykép készítés módjának; laikusok, műkedvelők és avatottak számára egyaránt; a laicus megtudhassa, miképen megy végbe saját arcának lemásolása, mely különben előtte alig néhány másodperc alatt oly bűvös módon történik, hogy megérthesse, miszerint az a titokzatos sötét helyiség, hova a fényképész elbukik, a fekete posztókkal gondosan őrzött üveg lemez, az az óvakodás és pontosság az ülésben, állásban — korántsem valami bűvösködés megfoghatatlan boszorkányság, hanem nagyon is felfogható természetesség, hogy a műkedvelő kezei között legyen egy kézi-könyv, mely utbaigazítást ad, ha megakad; végül, hogy még az avatott is rendelkezék egy irattal, mely munkájában elősegítheti.

Újat tartalmazni ez értekezés nem fog. Vagy ha fog is, nem sokat. Itt csak egyes kuffók s illetékes egyének utasításai nyomán, mint emlitem pusztán maga a fénykép készítés módja ismerttetetik. Vannak ugyan e találmánynak is elég jó számú újabbkori vívmányai is, milyenek: a pillanatnyi levételék gorcsövi, csillagászati és villanyfény általi elősegített fényképezések; — ezekről azonban egyes czimeik alatt sorrendben szakavatott elmék által vezetett tudomást az olvasó.

Egyáltalában arra sem volt szánva ez értekezés, hogy valaha nyilvánosság-

ra kerüljön. Sorsa lett volna, hogy pár estén felolvasások alakjában jusson ki a hallgatók közé; most azonban e lapok t. szerkesztője által felhiva, némi- leg átbővítetten így adom.

Ezzel a szándékkal kezdem meg a jövő számban igénytelen czikksorozatamat.

V. Sárffy Ignác.

GYAKORLATI FÉNYKÉPÉSZET.

I.

Tapasztalatok a „nedves kezelés” körül.

Veress Ferencztől.

Harmincz évvel ezelőtt, midőn ezt az eljárást még mint csecsemőt ringattuk bölcsőjében, gyakorlatlan dajkák módjára, csak hogy gyorsan fejlődhessék, olyanokkal is kényeztettük, melyek nem neki valók lettek volna; de ennek daczára a csecsemő életrelvő volt, gyorsan megerősödött s most már szépen fejlődve a természettudományok nyelvén szól hozzánk, ápolóihoz, Hogy megérthessük őt s hogy tovább fejlesztésére a szükséges eszközökkel kellően megismerkedvén vele versenyt haladhassunk, azt a nyelvet, a természettudományok nyelvét kell csak valamennyire is megtanulnunk.

Hogy e kiváló szép pályán előhaladásaink öntudatosak legyenek, legfőképpen ama jelenségek okait kell ismernünk, melyek műveletünk körében tetemes számmal szoktak előfordulni; ha ezeket okadatolni tudjuk működésünk nem lesz többé gépies, hanem öntudatos; beszélni kezdünk a természet-tudomány nyelvén s ennek segítségével nemcsak javításokat, hanem újabb felfedezéseket is tehetünk pályánkon.

Kezdetből fogva az vala egyik legfőbb törekvésünk, hogy az előttünk levő tárgyat mennél rövidebb idő alatt vehessük le. Mennyit kelle e körül tapa-

gatodoznunk, töprekednünk, mert tudjuk, hogy magunkban és mások biztatásában esalódtunk. Pedig az anyagot, mely biztos eredményhez vezetett volna, folyó ammoniákat vagy a sal-ammoniákat lélt elég korán ismerünk. S mégis honnan van az, hogy aránylag mégis oly későn jövének alkalmazására? Onnan, mert az ammoniák tulajdonságát fényképészetünkben nem ismertük kielégítőleg, nem tudtuk, hogy az égvényes testek (alkalik) fényképészetünkben az ezüst színítését (reductióját) elősegíti és siettetik. Mert hiszen tudnunk kell s tudjuk is azt, hogy nemleges (negatív) képtünk előidézésénél az iblany (jod) összeköttetésénél a világosságon elvált ezüst színítésének nevezetes jelensége áll előttünk. Ha tehát jodkolloidiumunkban az ammonium jod vagy brom összeköttetésével van jelen: az ammonium neveli a világosságnak azon erejét, mely az ezüst kőlön választ segíti elő, azaz a jod-brom stb. ezüst-összeköttetések fölbomlása a világosságon gyorsabban történik meg; más szavakkal így szoktuk a jelenséget kifejezni: jodkolloidiumunknak a világossággal szemben kellő érzékenysége van.

Jól tudjuk azonban, hogy, bármily nagyon magasztalt érzékeny gyapmázzal (jodkolloidiummal) sem tudnánk a kívánt rövid idő alatt és kellő minőségű nemleges képeket előállítani, ha az ezüst fűrdőnk nincs abhoz, érzékeny gyapmázunkhoz arányosítva. Ezt rendszeren úgy szoktuk kifejezni, hogy legyen ezüst fűrdőnk semleges (neutralis) állapotban.

A neutralizálást néhány csepp tiszta vízben fölbígitott légenysavval (1:5 arányban), vagy néhány csepp jodtincturával és használatban levő rendszer jodkolloidiummal szoktuk eszközölni.

Ily művelettel hatalmunkban áll szép és tiszta árnyalatú nemleges képeket fölmutatni. Ily kép előállítására a szabadban csak egy pillanatra vagy 2—3 másodpercnyi időre van szükségünk; a rendszer műteremben azonban már va-

lamivel több, tehát 8—10 másodpercre van szükség, mert csak így nyertünk teljesen kidomborított negatív képet. A fényképésznek azonban nagy nyereség az, ha nemcsak a szabadban, hanem műtermében is készíthet ilyen rövid idő alatt cinos képeket, különösen akkor, ha borús decemberi napokban teheti ezt. Ha jól fölhigitott folyó ammoniakot használunk a művelet sikerülni is fog. Abszolút alkoholt ammoniakkal telítvén jártatunk le e célból, a midőn is a b s e l u t a m m o n i a k a l k o h l t n y e r t ű n k . Ha körülményeink hátráltatnának ennek előállításában, bármely gyógyszerárban megkésztethetjük azt. Ebből a folyadékból mindaddig csepegtünk ezüst-oldatunkba, míg a benne fűrészött érzékeny gyapmazos üveglemezünk, megvilágítás után, a lappangó kép kívánt rövid idő alatt, kitűnő, tiszta és puha árnyékolattal tűnik elénk előidézés közben.

Megtörtéubetik nem egyszer, hogy az ezüstfűrdőbe kolleténél több ammoniak jutott; ekkor vagy éppen semmi kép sem fog lemezünkön megjelenni, vagy pedig olyan tűnik elő, mely a mellett, hogy f á t y o l o s , még nagyon átlátszó és barna-piros színű lesz. Ezt a jelenséget úgy fejezzük ki, hogy ezüstfűrdők nagyon „é g v é n y e s” (alkalis). Ezen bajon könnyen segíthetünk és pedig úgy, hogy a főntebb említett 5 rész tiszta esővizben fölhigitott 1 rész tiszta légeny-sav-keveréket mindaddig csepegtetjük fűrdőkbe, míg nem nemleges képeink rövid megvilágítás után gyorsan ugyan, de tisztán állanak elő. E műveletnél egyszer s mindenkorra meg kell jegyeznünk azt, hogy ezüstfűrdőknek egy kissé mindig inkább égvényesnek, mint savanyúnak kell lennie. A kissé égvényes ezüstfűrdő mindig lágy árnyéklatu negatívot ad, és a benne fűrészött lemezek a sötét látószekrényben mindig kevesebb megvilágítást igényelnek. Ha ellenben csak egy kissé savanyu is az ezüstfűrdő, negatívaink a szokottnál mindig keményebb árnyéklatuak s a lemezek megvilágítására is

sokkal több idő szükséges. Innen származik azután egy, mindnyájunkra kellemetlenül ható és rettegett biba, az t. i. hogy tevőlegesen (positív) képeinkről — gyakran nem minden igaz ok nélkül — azt szokták mondani, hogy az azon feltűnő arc az eredetihez képest legalább is 8—10 évvel idősebb.

Ezen a bajon is segíthetünk, mert az ammoniakot nemcsak jodcollodiu-munk és ezüstfűrdők érzékenyebbé tételére, hanem előidéző vasoldatunk gyorsabb hatására is nagyon sikeresen alkalmazhatjuk.

Ha 500 grammnyi bármilyen módon összeállított vaselőidézőbe 15—20 csepp folyó ammoniakot öntünk, akkor a világosságtól felbontott ezüst sokkal gyorsabban színtőlődik, redukálódik, mintha semmi ammoniakot sem tennénk vaselőidézőkbe. Meg kell azonban jegyeznünk azt, hogy az abszolút-ammoniak-alkoholt, midőn egyik vagy másik oldatunkba csepegtetjük, az oldatot sebesen kell kavarnunk vagy ráznunk; s addig míg az előbbi csepptől támadt csapadék teljesen föl nem olvadt, el nem oszlott, a következő cseppel türelmesen kell várunk, a mi elég gyorsan szokott bekövetkezni. Ha pedig egymás után igen rohamosan csepegtetnénk, a nagyobb mértékben támadt csapadék vagy igen nehezen, vagy némelykor föl sem olvadva; a mit ezzel egyfelől nyerünk, más részről az ezüst- vagy vasfolyadék ezüst- vagy vasfém tartalma gyengülésével veszítenénk.

Ime ezzel az egyszerű kezeléssel bármiképen készített nemleges képekhez való szerekkel hatalmunkban van tetszés szerinti minőségű nemleges képet előállítani. Nem vagyunk többé kénytelenek érzékenynél érzékenyebb kezeléseket fűrkészni, ilyeneket drága pénzben venni, leggyakrabban csalódnai vagy költséges kísérletekre kísérleteket halmozni. Megismertük az ammoniakban azt a hatalmas anyagot, melylyel a legkisebb nehézség nélkül, mindenki feltöltése és gyakorlata szerint szépet és jót teremthet.

(Folyt. köv.)

A legelső fényképek.

1839-ben fődözte fel Da g u e r r e francia tudós azt a világraszóló találmányt, melyet mindenütt elterjedve ma a f é n y k é p é s z e t neve alatt ismer az emberiség. Addig is azonban, míg róla, általában találmányáról, részletebben szólunk, ide iktatjuk e pársort.

Rohamos gyorsasággal járta be az egész művelt világot e találmány nagyszerűségének híre, mindenki ennek szépségéről és rendkívül fontos hivatásáról beszélt. Daguerre-t, hírlapírók és a tudósok valóságos ostrom alá vették, hogy tőle felvilágosítást nyerhessenek a fényképek készítésének módjáról, mig nem azután a párisi tudományos akadémiában Arago kísérletekkel mutatta be e szép találmányt. A francia kormány haláláig évdíjjal tisztelte meg Daguerre-t s e mellett minden oldalról a legnagyobb kitüntetések érték.

Csodálkozunk kell azonban egykülörös jelenségen. Daguerre-t tulajdon hazája veszi pártfogás alá s ő l e g e l s ő k é t f é n y k é p é t, melyekkel kivivta a tudós világ s a sajtó elismerését, s a melyekért neki százakat ígérték, nem fejedelmének vagy a párisi képtárnak ajándékozta, hanem Bécsbe küldötte. Az egyiket V. F e r d i n a n d uralkodónknak, a másikat Metternich herczegnek. E képek voltak a legelső fényképek földünkön s ezeknek egyike a párisi Notre-dame székesegyházat a Szajna partjáról nézve, másika pedig Daguerre műtermének belsejét ábrázolta. Ferdinand rendkívül tetszéssel fogadta a föltaláló ajándékát s hogy a bécsi tudósok, művészek, az udvar, szóval az előkelő világ gyönyörködhessek ezekben elrendelte, hogy az egyesült képzőművészeti akadémiája tanácstermében tétessenek ki. Előre meghívókat küldöttek szét a képek megtekintésére, a mi nagy részvétele mellett meg is történt 1839-ben aug. 28—30-ik napjain. E képeknek a természethez való hűsége,

megragadó szépségű hasonlósága, a jelenlevő műbarátokat, tudósokat s művészeket egyaránt elbájolta; alig tudtak elteíni a nézéssel.

De Ferdinand sem teledkezett el Daguerre-ről, mert neki a művészet körtől szerzett érdemei elismeréséül arany érdempénzt küldött, melynek egyik felén a fejedelem képe, másikán pedig e körirat volt látható; „De arte merito“ (a művészet érdeméül). E kitüntetést fokozta még azzal, is hogy neve aláírásával ellátott levélben köszöntve meg Daguerre figyelmét a párisi követség útján.

Hiszik, hogy ez a legelső két fénykép jelenleg vagy a Belvederben vagy a császári képárban van elhelyezve Bécsben.

Közli D—ó D.

V E G Y E S E K .

U j t a n s z é k . Biztos forrásból értesülve örömmel tudatjuk olvasóinkkal, hogy a vallás- és közoktatástügyi miniszter ur a budapesti m. kir. műegyetemben a fényképészet előadására rendez tanszékot szándékozik fölláíltítani. E czélra már meg is kezdették a műterem s a laboratorium fölszerelését. A miut hirlik az előadásokat itt már a jövő tanévvel megkezdik; arról azonban, hogy e valóban nevezetes állásra kit fognak kinevezni, még a közölről érdekelt körtök sem tudnak fölvilágosítást adni. Ha a miniszter ur e tanszékot csakugyan fölláíltítja, akkor ez lesz a második eset, melyben belátva elhagyatottságunkat; tesz valamit a fényképészet érdekében az első ugyanis az volt, midőn megegyedte, hogy szerkesztőnk a kolozsvári m. kir. egyetemen a fényképészetről mint megáun-tató előadásokat tarthasson.

* Főntebbi hírünkkel kapcsolatban megemlítjük, hogy szerkesz-

tők az 1881—2-ik tanév második fe-
lében a helybeli egyetemen Niepce, Da-
guerre és Talbot fényképészeti találma-
nyaikkal foglalkozik, ezekről tart elmé-
leti és kísérleti előadásokat. Dícséretére
legyen mondva a physikus tanárjelöl-
teknek, szorgalmasan hallgatják az elő-
adásokat és igen érdeklődnek a fény-
képészet iránt.

A b a z a i f é n y k é p é s z e k névsora. D—ó D. lapunk belmunkatársa nagy fába vágta fejszejét. A szélrózsa minden irányában leveleket küldözött szét ismerőseibez, abból a czélból, hogy összeírván a b a z a i f é n y k é p é s z e k nevét, azokból egy teljesen kimerítő névsort állítson össze, melyet azután lapunkban közzé fogunk tenni. Körülbelül 250—300 fényképész van Magyar országon s ha meggondoljuk ezek szétosztott állapotát, nem kis munkába kerül a névsor összeállítás. Főlkéri tehát D—ó D. ur mindazokat, kikhez kérésével fordult, sziveskedjenek pontosan kiírni a neveket és lakást. Legjobb irányadó erre nézve a majdnem minden családban főtálalható album; az ebben levő képek hátulján ott van a készítő neve és lakása, pontosan megnevezve; ha innen írják le minden ferde betűzavarának eleje van véve. Kérjük egyszers mind azon segédeket is, kik voltunk több ízben érintkeztek s bennünket személyesen is ismernék, sziveskedjenek az általunk bárcsak névleg ismert segédek nevét közölni, hogy róluk is adhasunk idővel egy teljes névsort. A szives tudósítások szerkesztők höz intézendők.

Kérdés Egyik budapesti fényképész a következő kérdést intézte hozzánk:

„Kérem legyen szives engem arról tudósítani, hogy a legtöbbnyire halványan megjelent bromezüst emulsió nemleges képeket mily uton-módon lehetne megerősíteni legegyszerűbb módon és mégis biztosan?”

Addig is míg az emulsió (fejet) nagy-

becsü kezelését a maga rovatában kimerítőleg tárgyalnók, szolgáljon utmutatásul a következő néhány sor:

Minden eddig megjelent s az erősitésre vonatkozó módok közt teljesen és mindenben kielégítő eredményhez az Edward-féle vezetett, mely ebből áll: 4 gramm higanyehloridot (sublimat) 180 c. c. (cubic centimeter) vízben, 6 gr. jodkaliumot 6 c. c. vízben, 8 gr. alkéneessavas szikeny (fixir natron) 60 c. c. tiszta vízben oldunk fel külön-külön üvegekben. Most a jodkalium-oldatot kell a higany-oldatba — s nem megfordítva — élegyíteni, a midőn is ez az utóbi veres csapadékokban válik ki. Ekkor veszszük a szikeny-oldatot s vékony sugárban töltögetjük bele, miközben üvegpálczával vagy üvegszelettel kavargatjuk; így a csapadék lassankint oszlani kezd s midőn a natront mind belétöltöttük a csapadék is teljesen eloszolván átlátszó tisztává lett. E kész erősitőt most egy tálczába töltjük a jól lemosott gyöngö nemleges képűket addig hagyjuk benne, míg az a kivonat teljességet teljesen elérte. Az erősidés nem rohamosan, hanem fokozatosan s mégis elég gyorsan történik, nem okoz semmiféle foltot. Miután kélőleg megerősödött kissé lemoszuk s két-három percig natron oldatba teszszük; végül pedig jól kimossuk szép tisztán az így sikerülté vált negatívot. Az erősitőt fogytaig használhatjuk s ha szükességét érezzük koronkint meg is erősiteljük.

Ilyféle tudakozódó kérdésre mindenkor szivesen válaszolunk, ha azzal t. olvasónk ismereteinek körét nagyobbíthatjuk.

Jelen első számunk nem úgy van kiállítva, a mint azt mi előre terveztük. Ennek azonban több — rajtunk kívül is eső — oka van. Réssint a kezdet nehézségei, részint pedig a nyomtatás körében előforduló s előttünk eddig ismeretlen bajok stb. azok az okok, melyek bennünket hátráltattak. Jövőre azon-

ban sokkal több gondot fordítunk rá a tartalom is változatosabb, élénkebb fog lenni mint most. T. olvasninktól tehát mindön szives elnézést kértük egyszerűsrimd ígérjük, hogy ezentül — át- esvén a kezdet nehézségein — gondosabbak és körültekintőbbek leszünk.

Fényképész-e vagy „fény- irdász”? Majdnem napoukint rész- stültünk abban a megtisztelő szerencsében, hogy „fényirdász” unak titulálnak bennünket. Megelégtünk már eddig is ezt a rettenetes elnevezést s nem állhattuk meg, hogy ne reflectáljunk rá. Lapunkba nem tartozik ugyan a szóképzés helyességének vagy helytelenségének fejtegetése, hanem azért hisszük, hogy nem vétkezünk midön ezt a szörnyszülött „fényirdász” szót határozottan rosszaljuk. Ha efféle nyakatekert és majdnem minden ízében helytelen képzésű szóval szaporítjuk furcsaságokban amugy is már gazdag nyelvtűket, akkor ezeknek elterjedése által csak nehezítjük a nyelvészek jó akaratú munkáját, kik kiküszöbölni akarják a helytelenül képzett szókat. Azt mondja azonban valaki, hogy hát a „távir- dász” szó is ehhez hasonló! Igaz, de nincs is szabályszerűen képezve! Hiszen ha ez után indulnánk akkor használhatnók az ilyeneket is: „gyorsir- dász, fogvájász, favágász” stb. ezekhez hasonló csodabogarakat. Maradjunk mi csak a „fényképész” vagy a „photographus” szó mellett. A kinek nincs szájaize szerint ez használja a „fényképiró” elnevezést. Bármelyiket, csak azt a csodálatos „fényirdász” szót ne!

Ha pedig valaki a még borzasztóbb „fényképirász” szó mellett marad, nem állunk jót arról, vajjon nem fogja-e pörbe az akadémia nyelvészeti szakosztálya! Azokkal a „mérges tudósok”-kal pedig nem tanácsos bajba kapni! . . . Példa rá Mukányi gyötrelmei! —

Mi a fényképészet? Sokáig csak közönséges iparnak és mesterségnek tartották iparművészetünket, lassaukint azonban a természettudományok fejlődésével a fényképészetet is kezdék művészetnek tekinteni a szerint, a mint az bámulatra méltó szépségű remekeket kezdett fölmutatni. Talán egyetlen egy találmány sem fejlődött oly rohamos gyorsasággal, mint éppen ez, mert rövid élete daczára ma már csoda-szépségű fényképeket adhatunk, olyanokat, melyeken nemcsak a természet megkapó bűsége, hanem a művész keze is valóban meglátszik.

Franciaországban Lamartine, a híres s még ma is élő tudós az, ki nagy ellensége volt a fényképészetnek, ha azt művészetnek nevezte valaki. A közel mult évek azonban az ő véleményét is megváltoztatták, mert Salamon Ádám művészi kivitelű fényképei rá is rendkívül hatottak. Midön ez a híres párisi fényképész meghalt, Lamartine így nyilatkozott elragadtatásában:

„Salamon Ádám csoda-szép fényképeit látva nem mondom többé, hogy a fényképészet ipar vagy mesterség! Nem! Ez egy égi tünemény, melyben a művész a nap sugarai val dolgozik!”

A híres tudós eme szavai teljesen megnyugtattak bennünket, mert ha a mester olyan elragadóan szép képeket mutat fel, mint Salamon, akkor csakugyan művészet a fényképezés, olyan művészet, mely az avatatlanok kezében kontárkodássá válhatik.

Lapunk ezentül pontosan minden hónap közepén, tehát 15-én fog megjelenni. Kérjük vagyis azokat, kik közlőnyitnkre előfizetni óhajtanak, az illető összeget a cím pontos megnevezésével még e hónapban küldjék be, hogy a kellő meenyiségű nyomtatványról idejében gondolkodhassunk. Kéziratokra, illetve kérdézősködésekre s egyéb megkeresésekre, ha azok a hó-

n a p 8-ik áig eljutnak hozzánk, még az illető havi számban felelünk. Ha később érkeznek a jövő számra ma radnak.

T ö b b f é n y k é p é s z hozzánk intézett levelében azon óhajtságainak adott kifejezést, hogy jó volna közlönyünkben helyet adni ajánkozásoknak, cseréknek adás vevésnek, a lakás megváltoztatás bejelentésének, tisztelek eladásáról szóló ajánkozásoknak, szóval a hazai fényképész mesterek és segédek életében előforduló mindennemű mozzanatnak. Midőn jelen sorainkkal helyesléssel fogadjuk az illetők megjegyzéseit egyszersmind kijelentjük, hogy helyet adunk a főntebb említettek közlésének: örömmel vesszük tudomásul hogy találkoztak olyanok, kiknek figyelme erre is kiterjedt, Fordulja ak hozzánk tehát akár a mesterek, akár segédek, mi az efféle ajánkozásoknak, helykeresésnek vagy kisebb terjedelmű hirdetésnek i n g y e n helyet adunk lapunkban a „Vegyesek“ rovatában. Kérjük azonban az illetőket, hogy pontos adatokat terjesszenek elénk, nehogy kénytelenek legyünk azokat kigazitva adni. Leghelyesebb lenne az az eljárás, ha a hozánk forduló külön darab pappírra írná le kívánságát, hogy annál könnyebben elintézhessük.

„E z i s j ó e l ő j e l.“ Örömmel tapasztaljuk, hogy nemcsak a fényképészek fogadták itt-ott szívesen vállalatunkat, hanem mások is, kiknek a természettudományok haladására irágyu fi gyelmük. A műkedvelő fényképészek közül többen gratuláltak lapunknak s pár tolják azt. A physika és chemia tanárai egy-egy gymnasiumnál vagy realiskoláknál szintén t. olvasóink között vannak s így lehet reményünk, hogy a fényképészekkel egyetértve biztos alapot adhatunk lassankint lapunknak s ez lesz az a közvetítő közöttünk, melynek hiányát nagyon de nagyon régen éreztük mindnyájan.

A p h o t o c h e r a m i k á r ó l v a g y i s a porcellánfestés azon neméről, melynek segítségével fényképeket lehet bármely porcellán tárgyon vagy üvegen megörökíteni, szintén fogunk egy terjedelmes cikket közölni lapunkban s ha tertiink engedni ezt már februári számunkban megkezdjük.

M u t a t v á n y u l megküldöttük lapunk első számát mindazon fényképészeknek, kik fölünk fölhívást vettek. A kik előfizetni szándékoznak sziveskedjenek az illető összeget m i h a m a r a b b elküldeni, mert fölös számú lapot nem nyomtatunk.

A z e m u l s i ó - r ó l, vagyis a száras kezelésről szóló cikkünket lapunk jelen számából olvasóinkhoz intézett bevezető soraink szorították ki. Jövő számunkban azonban már közölni fogjuk. Legyenek tehát megnyugodva azok, kik e tekintetben hozzánk fordultak.

J ö v e n d ő l é s. Tudvalevő körülmény, hogy K o l o z s v á r t t a m i lapunk a 13-ik (mert fölhívásunk kibocsátásakor a két legujabb kolozsvári lapról még szó sem volt) s e miatt megindulása előtt halvaszületést jósoltak neki. Még eddig azonban ez az ominosus szám nem hozott vést, mert ime lapunk megszületett, s ha kellő támogatásban részesülünk fog is élni. H a p e d i g a pártolás hiánya miatt be kell szüntetnünk, biztositjuk olvasóinkat, hogy az előfizetési pénzeket vissza fogjuk küldeni.

K i l e n n e h a j l a n d ó fényképész olvasóink közül egy helybeli szegény árva fiut maga mellé tanulóul venni? A fiu 15 éves, végzett 4 gymnasiumi osztályt középszertű eredménnyel, rajzolni is tud elég csinosan; annyit azonban

előre is ki kell jelentenünk, hogy a fi-
nak utiköltségre lesz szüksége, melyet a
jóllelt mesternek kell küldeni, ki őt el-
fogadja.

Szines borítékkal tödöttük
meg lapunkat a mint azt olvasóink lát-
hatják, noha ezt az előfizetésre vonat-
kozó felhívásunkban nem ígértük. E bor-
íték által kettős czélt akarunk elérni;
először is lapunk a szétküldés, a postai
hányás-vetés alkalmával megóvatik a
pecsétektől és rongálástól; másodszer
pedig a hirdetésekert erre nyomatjuk, a
nem éppen fontos közleményeket is ide-
tesztük át s így magát a lapot teljesen
a lényeges cikkeknek szentelhetjük.

Mellékletül veszik t,
olvasóink a budapesti fényképészek ki-
vételével jelen számunkhoz Veszpré-
mi Samu budapesti jó hírű kereske-
dő fényképészeti szerekéről és vegytani
szerekéről szóló kimerítő árjegyzékét.

Tudjuk mindnyájan, hogy a fényké-
pészet körébe vágó tárgyakkal és sze-
rekkel külföldi, legkivált bécsi kereske-
dők látják el hazánkat. Veszprémi a
bécsi czégekkel bátran kelt versenyre
s oly nevet, oly elismerést vívott ki
maganak, hogy méltó konkurrensé lett
az idegen iparosnak. Mérségeit ár, pon-
tos szolgálat és jó anyagok kiszolgál-
tatása által annyira megnyerte a buda-
pesti fényképészek legnagyobb részének
tetszését, hogy tőle veszik a szükséges
vegytani szereket, de ezt bizonyítja az
árjegyzékhez csatolt elismerő nyilatko-
zat is. Kozmata, Strelsky és Halász jó
nevű fényképészek kedvező véleménye
mellett talán fölösleges is ajánlásunk,
noha mi is meggyőződöttünk Veszprémi
árúinak jóságáról.

Oly sokszor bivatkozunk a hazai ipar
tejlődésének bátramarádásáról és sajná-
lattal szoktuk megjegyezni, hogy mi-
c-enek vállalkozó kereskedőink. A fény-
képészeti ipar-tárgyak körében bizony
kevesen is vannak, de ha ezeket fölka-

roljuk csak siettetni fogjuk, hogy e té-
ren is mutasson föl hazánk ipara len-
dületet. Próbálják meg tehát t. olvasó-
ink s forduljanak Veszprémhez s meg
fognak látni, hogy ő is éppen ugy kiele-
gíti várakozásukat, mint a legelső bécsi
czégek.

A SZERKESZTŐ IZENETEI.

E czim alatt nemcsak magán
ügyeinket, a szellemi és anyagi dolgok-
ra czélzó válaszainkat fogjuk közölni,
hanem — mint föntebb is említettük —
olvasóink kérdészködéseire is itt adunk
választ és itt mondjuk el tanácsainkat,
hogy mindenki hasznát vehesse.

Sager Ede özvegye Bécs. A kül-
deményért csak háromszor hirdettünk.

Photographus Pécs. Köszönjük a
figyelmeztetést, de erről eleve gondos-
kodtunk. Az említett műkedvelő nincs
előfizetőink között.

Bl-a. Poprádon. Magyarul 2 fény-
képészeti munka jelent eddig meg, Tó-
mósváryé és Tóth Mikéé. Ha még kap-
ható bármely könykereskedőnél meg-
rendelheti. Egyébként, ha folytonosan
figyelemmel kíséri lapunkat, ebben meg
fogja találni mindazt, a mire egy ta-
pintatos fényképésznek szüksége van.

E-y J. Szatmár. Szívünkben örül-
ünk, hogy önben ügyünknek egy ne-
mes barátját találtuk. Nem vállalna el
egy keveset a herkulesi munkából? Szi-
vesen nyujtunk tért. Több előfizető nem
akad „környezet-éből” vagy abból a
két gazdag városból? ... Még nincs
rendben a szénánk. Üdvözet!

Deési tudornak. Pécs. Ime sza-
vunknak állunk. Ismertesse meg lapunk
tartalát chemikus collegáival, hátha
valamelyik lépünkre ragad. Emlékez-
zék ránk!

Drowzineck V. Prága. Már cse-
btől nem discourálunk! Volt szerencsénk.

K-y G. Szeged. Kértünk egyet
szokból a csodálatos képekből, mert pár
sorából nem értjük a bajt. Ha kezünk-
be kerül egy ilyen beteg kép rögtön
megírjuk a hathatós receptét.

Jelfy Gyula. Bpest. Lapunk ter-
jesztése érdekében tett önzetlen fárado-
zásáért fogadja meleg kézszorításunkat.
Egyébként levelet irtunk. — Nichts für
Umgut. Üdvözet!

Érdeklődő. Vác. A szóban forgó
„Nyílt levél“ a kitünően szerkesztett
„Budapesti Hírlap“ múlt évi 101-ik szá-
mában jelent meg. Tudtukkal csak egy
lap karolta fel az eszmét s ez a ko-
lozsvári „Kelet“ volt.

A-k H. Győr. Lássuk először a
medvét, ha értékes a bőre, megvesszük
egy tiszteletpéldányon és köszönetünkön.
Díjazni még nem tudjuk, de meg kü-
lönben is nem jó inni előre a medve
bőrére!

L-ch H. B. Pest. Az a bizonyos
fényképész régen meghalt már.

M-r I. K. Vásárhely. Rövidít-
tünk kellett, mert a dicsérő sorokat
szerénytelenség nélkül nem adhattuk vol-
na. A hirdetésre nézve a mint látja in-
tézkedünk. Üdvözet!

B-r. Torda. Néhány csepp tome-
gesített tannin-oldat az előidézőbe visz-
zatartja az enyvbőrület felhólyagoso-
dását. Igen sok azonban a nemleges
kép előtünését hátráltatja. A bőrület föl-
válásának különben néha a lömezek s
az előidéző oldat különböző hőmérséke
is lehet oka.

B-s. I. Keszthely. Talpraesett
megjegyzése gondolatunkkal találkozott.
Ugy lesz.

Hirdetni akaró B. Pest. Imper-
tinens fősvény ember ön. Lapot, aján-
lást, megrendelést és félévre terjedő hir-
détést kíván e g y frtért. Hát vajjon ka-
mat fejébe ne küldjünk két fotintot viz-
sza?...

K. K. Szász-Régen. Bárcsak min-
den fényképész az ogy szépen gondolkod-
nék mint kegyed!

B r K. Bécs. A nagyharang koutó-
jára nem hirdettünk. Ad'sza, ne.

H-t P. B. Pest. Az a kérdéses bé-
csi cég megbukott 1876-ban. Óhajta
a jövő télvében teljesül.

Dilletans. Klávr. Látogassan meg-
itt e helyen bajos volna az ügyet elin-
tézni. A pénznek színét sem láttuk.

Schw. Genf. Nem teheljük, mert mi
nem vagyunk bécsiek. A megállapított
összeg úgy is kevés.

St-t Péternek. B. pest. Helter
S. brassói fényképész már rég meghalt,
ezért nem kapott választ levelekre, me-
lyek hibetöleg az ottani postához men-
tek vissza.

Segédnek. N. Szeben. Zentán nincs
állandóan fényképész, csakis utazók szok-
tak néha oda vetődni. Frankó fényké-
pész pedig nem Szegeden, hanem Kec-
keméten lakik.

K-es Józsefnek. Komáromban.
Nagyon csalódik ön, ha azt hiszi, hogy
nem vesszük figyelembe kérését. Ha jön
a „parancsolat“ tudása csak velünk
lakását s mi ezrede után küldjük a la-
pot. A ezikről csak átolvasása után
szólhatunk.

Tudakozódó Kassán. Licskó Ja-
nos fényképésznek — tudtukkal —
nincs állandó lakása. Legutóbb L é v á n

volt néhány hétig, de december elején távozott onnét. Décey Ede pedig N.-Váradon van.

B—ky Gyula Veszprémben. Fényképészről csak kettőt ismerünk, az őn által említettek nem azok.

*

Wachtl B. Bécs. A küldemény kevés volt, most az egyszer azonban megtették.

*

F—y Lukács. Sz.-Udvarhelytt. Teljesítettük kívánságát, ime küldjük.

*

J—ó A. Esztergomban. Egyszer és mindenkorra megjegyeztük, hogy szerkesztőnk nem egyetemi ny. r. tanár, hanem magántanító s így a „nagyaságos” czimtól máskor óva kodják. Azt hinné még valaki, hogy mi

is czimkőrságban szenvedtünk. Kérését teljesítettük s e tekintetben máskor is bátran fordulhat hozzánk. Üdvözet.

*

Trapp és Wüneh. Bécs. Nem rendeltük.

*

J—sz József Kassán. Jó kívánságát köszönjük.

 Lapunkra még folyvást előfizethetni.

Felölös szerkesztő, kiadó és laptulajdonos:

VERESS FERENCZ.

Egy jó karban levő

fényképészeti üzlet

Erdély egyik nagyobb városában az eszközök nagy részével

600 forinton eladó.

Bővebb fölvilágosítás a szerkesztőségnél kapható.

1—1